

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІБ ЗУНУ

Надія КУЛЬЧИНЬКА

2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Педагогічна майстерність викладача»
другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань А Освіта
спеціальність А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
спеціалізація А5.39 Цифрові технології
освітньо-професійна програма – «Фінансова грамотність»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	1	1	32	14	5	6	93	150	-	1
Заочна	1	1	8	4	-	-	138	150	-	2

30.09.2024
[Signature]

Чортків – ЗУНУ
2025

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРІСТЬ ВИКЛАДАЧА»

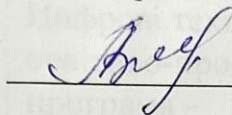
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань А Освіта спеціальності А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями), затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 8 від 26.06.2025 р.).

Робочу програму склала к.е.н., доцент Галина ЧЕКАЛОВСЬКА

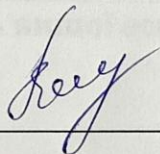
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 26.08.2025 р.)

Завідувач кафедри

Людмила ДЕРМАНСЬКА

Гарант ОПП

Галина ЧЕКАЛОВСЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА»

1. Опис дисципліни «Педагогічна майстерність викладача»

<i>Дисципліна</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, СВО</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – А Освіта	Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями) спеціалізація А5.39 Цифрові технології освітньо-професійна програма – «Фінансова грамотність»	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна – 1 Семестр: Денна – 1 Заочна – 1
Кількість змістових модулів – 1	ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: Денна – 32 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 14 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: Денна – 93 год. Заочна – 138 год. Індивідуальна робота Денна – 5 год. Тренінг – 6 год.
Тижневих годин: 8, з них аудиторних – 3.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Педагогічна майстерність викладача»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача» є формування у здобувачів закладів вищої освіти потреб професійного розвитку, підвищення професійної культури та педагогічної майстерності шляхом засвоєння технологій самоорганізації педагогічної діяльності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- формування у студентів педагогічної майстерності як комплексу властивостей особистості викладача, що забезпечує високий рівень самоорганізації педагогічної діяльності;
- ознайомлення з механізмами творчої професійної самореалізації та

професійного самовиховання викладача;

- організація професійно-педагогічної діяльності як розвиваючої взаємодії;
- ознайомлення з інноваційним педагогічним досвідом, шляхом створення портфоліо викладача закладу вищої освіти.

Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Педагогічна майстерність викладача» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін, цілеспрямованої роботи над вивченням спеціалізованої літератури, використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізування та використання інформації з різних джерел, активності на лекціях і практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни забезпечує формування таких спеціальних (фахових) *компетентностей*:

- СК 2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу в професійній освіті.
- СК 3. Здатність застосовувати і створювати нові освітні інструменти і технології та інтегрувати їх в освітнє середовище професійної освіти.
- СК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.
- СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.
- СК 6Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності.

2.4. Результати навчання

- ПРН 2Ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні технології та ресурси у професійній, інноваційній та/або дослідницькій діяльності.
- ПРН 3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію.
- ПРН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проектів.
- ПРН 5Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проектів у професійній освіті та міждисциплінарних проектів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.
- ПРН 7Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання.
 - ПРН 10Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.

2.5. Матеріально-технічне забезпечення

Технічні засоби (мультимедійне устаткування, комп'ютери), обладнання, прилади та інструменти (таблиці, дидактичні матеріали).

3. Програма навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача»

Змістовий модуль.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності викладача

Психолого-педагогічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти. Модель професійної педагогічної діяльності, її структурні елементи: суб'єкт педагогічного впливу, об'єкт педагогічного впливу, предмет спільної діяльності, засоби педагогічної комунікації, цілі навчання.

Основні напрями та функції діяльності викладача закладу вищої освіти. Функціональні обов'язки викладача закладу вищої освіти. Вимоги до викладача закладу вищої освіти. Готовність викладача закладу вищої освіти до педагогічної діяльності. Психолого-педагогічні засади педагогічної діяльності викладача.

Література: 2; 5; 9; 11; 14.

Тема 2. Якісні параметри науково-педагогічної діяльності викладача

Поняття майстерності педагогічної діяльності викладача, її складові. Етичні цінності й ціннісні орієнтації особистості викладача, їхня гуманістична спрямованість (відповідно до сучасних філософських теорій освіти). Навчально-методична робота як обов'язковий компонент педагогічної майстерності викладача. Напрями і форми методичної роботи з підвищення професійної майстерності викладачів у ЗВО. Вимоги до особистості сучасного викладача. Педагогічна культура і етика викладача закладу вищої освіти. Норми етичної поведінки викладача стосовно професій, колег, студентів.

Література: 3; 6; 10; 12; 131.

Тема 3. Складові елементи педагогічної майстерності

Сутність педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності.

Зміст професійної компетентності викладача. Система професійних знань, умінь та навичок викладача.

Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності викладача ЗВО. Характеристика невербальних засобів педагогічної техніки, їх функціональне значення та особливості. Фізіологічні засоби зовнішньої естетичної виразності педагога (колір шкіри, очей, волосся, зріст, статура, постава, хода). Функціональні засоби зовнішньої виразності (візуальний контакт, міміка, жести, пантоміміка, дистанція). Міміка викладача, її елементи, засоби виразності та умови продуктивного використання. Пантомімічна культура викладача. Особливості та умови ефективності педагогічних жестів, пози, ходи викладача. Соціальні засоби зовнішньої естетичної виразності (одяг, взяття, зачіска, прикраси, аксесуари, макіяж).

Педагогічні здібності. Структура педагогічних здібностей: перцептивні, конструктивні, дидактичні, експресивні, комунікативні, організаторські, сугестивні,

академічні (дослідницькі).

Педагогічна культура. Складові педагогічної культури викладача: наукова ерудиція, культура спілкування, педагогічна етика, загальна ерудиція, прагнення до самовдосконалення, культура мовлення, духовне багатство.

Специфіка педагогічного такту. Вимоги педагогічної моралі. Умови опанування педагогічним тактом. Функції і принципи педагогічного такту.

Література: 1; 2; 4; 7; 11; 14.

Тема 4. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії

Особистість викладача як інструмент впливу в педагогічній взаємодії. Педагогічний такт і маніпулювання. Гуманістична спрямованість педагогічної взаємодії.

Форми педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу в системі закладу вищої освіти. Стилі педагогічної взаємодії.

Конфлікти у педагогічній взаємодії викладача, їх функції. Причини педагогічних конфліктів. Стилі педагогічної взаємодії у конфлікті: пристосування, компроміс, співробітництво, ігнорування, конкуренція. Шляхи вирішення конфліктних ситуацій.

Література: 1; 3; 5; 8; 10; 13; 15.

Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості

Спілкування у ході проведення занять. Основна мета педагогічного спілкування. Принципи педагогічного спілкування. Специфіка педагогічного спілкування. Структурні елементи педагогічного спілкування. Прийоми та зміст привертання та утримання уваги. Механізми міжособистісного сприйняття в педагогічному процесі.

Стилі педагогічного спілкування. Класифікація за М. Березовіним, Я. Коломинським. Класифікація за К. Левіним. Класифікація, що базується на обставинах та індивідуальних характеристиках учасників педагогічного спілкування, за В. Кан-Каліком. Фактори, які впливають на формування стилю педагогічної діяльності.

Моделі спілкування та установка викладача. Комунікативна поведінка викладача. Типологія комунікативної поведінки викладачів за М. Таланом. Типологія комунікативної поведінки викладачів за В. Сатиною. Типологія комунікативної поведінки викладачів за Д. Райенсом.

Література: 1; 3; 5; 9; 11.

Тема 6. Мистецтво лекційного викладання

Орієнтований алгоритм лекції. Вступна частина. Повідомлення теми лекції. Основна частина. Прикінцева частина.

Авторські педагогічні розробки.

Поняття та особливості майстер-класу. Вимоги до організації та проведення майстер-класу. Критерії ефективності підготовки і проведення майстер-класу.

Література: 5; 8; 12; 13; 14.

Тема 7. Педагогічний артистизм викладача закладу вищої освіти

Поняття артистизму та його значення у науково-педагогічній діяльності.

Особистісна виразність та привабливість як основа артистизму, особливості педагогічної привабливості, її види, етичні, естетичні та інтелектуальні якості. Роль та місце системи К. Станіславського у формуванні педагогічного артистизму, її основні принципи та методи. Проблема творчого самопочуття педагога. Лекція як «театр одного актора». Поняття про режисуру педагогічної дії, основи її драматургії, особливості використання мізансцен на лекції та виховному заході. Педагогічна увага, її значення у професійній діяльності викладача, особливості, види. Технологія управління педагогічною увагою. Педагогічна увага як особливий тип творчої уваги. Технологія «налаштування» педагога на творчу взаємодію зі студентами.

Література: 2; 4; 8; 9; 11; 12.

Тема 8. Імідж викладача закладу вищої освіти

Поняття «імідж» в педагогічній діяльності. В іміджі викладача відображаються його унікальність, неповторність, привабливість, приємні манери, життєрадісність, сучасність, культура. Структура іміджу педагога.

Складові іміджу педагога. Найбільш значущими складовими іміджу є: зовнішній вигляд; використання вербальних і невербальних засобів спілкування; внутрішня відповідність образу професії.

Принципи і технології створення іміджу педагога. Створюючи власний імідж, необхідно врахувати, що імідж буває позитивний і негативний. Завдяки іміджу також можна судити про людину, її характер, інтелект, поведінку тощо.

Імідж та кар'єрний ріст педагога. Успішне застосування іміджу в професійній діяльності педагога передбачає знання психолого-педагогічних принципів: гармонії візуального образу; комунікативності; саморегуляції; мовленнєвого впливу.

Література: 3; 6; 7; 8; 12; 14.

Тема 9. Самовиховання як основа формування педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти

Сутність та структура процесу професійного самовиховання. Аутопсихологічна здатність і аутопсихологічна компетентність викладача у розвитку професійного самовиховання. Компоненти професійного самовиховання. Джерела стимулювання процесу професійного самовиховання. Рефлексивна культура викладача. Структура процесу інтеріоризації.

Рушійні сили та етапи професійного самовиховання. Програма професійного самовиховання викладача у розвитку професійних умінь. Методи професійного самовиховання.

Технологія професійного самовиховання. Взаємозв'язок механізмів професійного самовиховання і творчості викладача. Самовдосконалення викладача у професійній діяльності.

Література: 1; 2; 5; 8; 10; 13.

Тема 10. Попередження професійного вигорання формування педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти

Основні підходи до дослідження проблеми професійного вигорання. Сутність теоретичних моделей професійного вигорання. Причини та особливості професійного вигорання викладача вищої школи.

Творчий потенціал як фактор антивигорання викладача закладу вищої освіти.

Особливості профілактики попередження професійного вигорання. Особистісні та соціальні ресурси щодо попередження професійного вигорання викладача вищої школи.

Література: 1; 4; 5; 7; 8; 12; 15.

4. Структура вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність викладача» (денна/заочна форма навчання)

	Кількість годин							Тренінг	Контрольні заходи
	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота		ІРС		
Назва теми	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН	ДФН		
Змістовий модуль. Теоретичні та практичні аспекти педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти									
Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності	4	1	1	-	10	16	5	6	Тести, презентації результатів виконаних завдань
Тема 2. Якісні параметри науково-педагогічної діяльності	2	1	1		10	16			Опитування, творчі завдання
Тема 3. Складові елементи педагогічної майстерності	4	1	2	1	13	16			Ситуаційні вправи, презентації результатів виконаних завдань
Тема 4. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії	2	-	2	-	10	15			Опитування, практичні завдання
Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості	4	1	1		10	15			Опитування, презентації, творчі завдання
Тема 6. Мистецтво лекційного викладання	2	-	1	1	10	15			Опитування, практичні завдання
Тема 7. Педагогічний артистизм викладача закладу вищої освіти	4	1	1		10	15			Опитування, практичні завдання
Тема 8. Імідж викладача закладу вищої освіти	2	1	1	-	10	15			Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань

Тема 9. Самовиховання як основа формування педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти	4	1	2	1	10	15			Тести, творчі завдання, презентації результатів виконаних завдань
Тема 10. Попередження професійного вигорання викладача закладу вищої освіти	4	1	2	1	10	3			Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
Разом	32	8	14	4	93	138	5	6	
Підсумковий контроль	Екзамен								

5. Тематика практичних занять

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Практичне заняття 1

Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності

Мета: сформуванню наукового уявлення про особливості професійно-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

1. Поняття педагогічної діяльності, її структура та специфіка.
2. Основні напрями та функції діяльності викладача вищої школи.
3. Вимоги до викладачів закладів вищої освіти, їх права та обов'язки.
4. Компетентнісна модель науково-педагогічного працівника.
5. Готовність викладача закладу вищої освіти до педагогічної діяльності.

Література: 2; 6; 10; 12; 15; 16.

Тема 2. Якісні параметри науково-педагогічної діяльності

Мета: оволодіти знаннями про ефективні параметри професійно-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

1. Цінності та ціннісні орієнтації у системі науково-педагогічної діяльності викладача ЗВО.
2. Поняття «цінність», «ціннісні орієнтації». Проблема формування ціннісних орієнтацій викладача ЗВО.
3. Навчально-методична робота як обов'язковий компонент педагогічної майстерності викладача.
4. Напрями і форми методичної роботи з підвищення професійної майстерності викладачів у ЗВО.

5. Педагогічна культура і етика викладача закладу вищої освіти. Норми етичної поведінки викладача стосовно професій, колег, студентів.

Література: 1; 3; 6; 9; 11; 14.

Практичне заняття 2

Тема 3. Складові елементи педагогічної майстерності

Мета: опанувати знаннями про поняття, суть та складові елементи педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

1. Поняття «педагогічна майстерність», складові елементи педагогічної майстерності.
2. Рівні педагогічної майстерності.
3. Зміст професійної компетентності викладача.
4. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності викладача ЗВО.
5. Педагогічні здібності та їх структура.
6. Складові педагогічної культури викладача.
7. Специфіка педагогічного такту.

Література: 1; 2; 4; 7; 14; 13; 15.

Практичне заняття 3

Тема 4. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії

Мета: ознайомити студентів із специфікою педагогічного впливу як основи педагогічної взаємодії.

Запитання для обговорення:

1. Особистість викладача як інструмент впливу в педагогічній взаємодії.
2. Гуманістична спрямованість педагогічної взаємодії.
3. Форми педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу в системі закладу вищої освіти.
4. Стили педагогічної взаємодії.
5. Конфлікти у педагогічній взаємодії викладача, їх функції.
6. Стили педагогічної взаємодії у конфлікті: пристосування, компроміс, співробітництво, ігнорування, конкуренція.
7. Шляхи вирішення конфліктних ситуацій.

Література: 1; 2; 5; 8; 10; 13; 16.

Практичне заняття 4

Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості

Мета: систематизувати знання студентів про педагогічне спілкування та його особливості в освітньому процесі закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

1. Зміст, структура і правила педагогічного спілкування.
2. Етапи педагогічного спілкування. Особливості педагогічного спілкування у ЗВО.
3. Стил спілкування у навчальній аудиторії.
4. Прийоми активізації пізнавальної діяльності студентів під час перевірки знань; формування пізнавальних інтересів; залучення кожного студента до

навчальної діяльності.

5. Техніка активного слухання педагога.

6. Техніки ведення конструктивного діалогу із учасниками освітнього процесу.

Література: 1; 3; 5; 13; 14.

Тема 6. Мистецтво лекційного викладання

Мета: систематизувати знання студентів про форми викладання в освітньому процесі закладу вищої освіти; значення і ефективність лекційного викладання.

Запитання для обговорення:

1. Форми викладання в освітньому процесі закладу вищої освіти.
2. Орієнтований алгоритм лекції: вступна частина, повідомлення теми лекції, основна частина, прикінцева частина.
3. Авторські педагогічні розробки.
4. Поняття та особливості майстер-класу. Вимоги до організації та проведення майстер-класу.
5. Критерії ефективності підготовки і проведення майстер-класу.

Література: 2; 4; 10; 12; 13.

Практичне заняття 5

Тема 7. Педагогічний артистизм викладача вищої школи

Мета: систематизувати знання студентів про акторську майстерність викладача закладу вищої освіти; роль артистизму в процесі педагогічного спілкування.

Запитання для обговорення:

1. Поняття артистизму та його значення у науково-педагогічній діяльності.
2. Особистісна виразність та привабливість як основа артистизму.
3. Поняття про режисуру педагогічної дії, основи її драматургії.
4. Технологія управління педагогічною увагою.
5. Формування педагогічних та артистичних здібностей.
6. Педагогічна уява як особливий тип творчої уяви.
7. Технологія «налаштування» педагога на творчу взаємодію зі студентами.

Література: 1; 3; 5; 8; 11.

Тема 8. Імідж викладача вищої школи

Мета: систематизувати знання студентів про особливості формування іміджу викладача закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

1. Поняття «імідж» в педагогічній діяльності.
2. Складові іміджу педагога.
3. Принципи і технології створення іміджу педагога.
4. Імідж та кар'єрний ріст педагога.
5. Основні вимоги та правила до зовнішнього вигляду педагога.
6. Роль особистості педагога у вихованні студентської молоді.

Література: 6; 7; 9; 12; 14.

Практичне заняття 6

Тема 9. Професійне самовиховання як основа формування педагогічної майстерності вищої школи

Мета: систематизувати знання студентів про особливості професійного самовиховання, його значення у формуванні педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти.

Запитання для обговорення:

Сутність та структура процесу професійного самовиховання.

1. Компоненти професійного самовиховання.
2. Джерела стимулювання процесу професійного самовиховання.
3. Рефлексивна культура викладача.
4. Рушійні сили та етапи професійного самовиховання.
5. Програма професійного самовиховання викладача у розвитку професійних умінь.
6. Методи професійного самовиховання.
7. Технологія професійного самовиховання.
8. Взаємозв'язок механізмів професійного самовиховання і творчості викладача.
9. Самовдосконалення викладача у професійній діяльності.

Література: 1; 8; 10; 12; 14.

Практичне заняття 7

Тема 10. Попередження професійного вигорання викладача вищої школи

Мета: систематизувати знання щодо попередження професійного вигорання викладача вищої школи.

Запитання для обговорення:

1. Основні підходи до дослідження проблеми професійного вигорання.
2. Сутність теоретичних моделей професійного вигорання.
3. Причини та особливості професійного вигорання фахівця.
4. Творчий потенціал як фактор антивигорання фахівця.
5. Особливості профілактики попередження професійного вигорання.
6. Особистісні та соціальні ресурси щодо попередження професійного вигорання фахівця.

Література: 1; 4; 5; 7; 8; 10.

7. Самостійна робота

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій викладача, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою, а також засобами самоконтролю (тестами, типовим пакетом контрольних завдань).

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Самостійна робота передбачає виконання практичного завдання та написання реферату за тематичними напрямками.

Методичні вказівки щодо оформлення та написання творчої роботи з дисципліни

Перед написанням творчої роботи з конкретної теми курсу необхідно опрацювати наукову літературу, осмислити прочитане і викласти власні думки щодо порушеної проблеми.

Обсяг: 10 сторінок (формат А-4).

Структура та особливості викладу матеріалу

Вступ. Обов'язково виділити предмет опису, обґрунтувати актуальність теми.

Обсяг вступу – 1 сторінка.

Основна частина. Матеріал, який викладається, необхідно обґрунтовано реферувати. Цитований матеріал в основній частині, незалежно від форми цитування – дослівного (в лапках), світоглядно-змістового (своїми словами з зазначенням авторства матеріалу, який використовується), не повинен перевершувати 30% реферату.

Загальний обсяг основної частини становить приблизно 7-8 сторінок.

Висновки. Чіткість, точність, лаконічність висновків. Узагальнення і резюмування основних питань теми. Конкретні висновки можна нумерувати.

Список використаної літератури. Укладається за алфавітним порядком мовою оригіналу з усіма вихідними даними.

Робота повинна бути набрана на комп'ютері та видрукована на принтері (електронні версії не приймаються).

Параметри: версія WORD, шрифт – 14 кегель, у рядку 60-65 знаків. Сторінки повинні мати відповідні поля та нумерацію: зліва – 30 мм; справа – 1 мм; зверху та знизу – 20 мм.

Теми рефератів

1. Засоби самопрезентації викладача, їх види та характеристика.
2. Види слухання, як елемент розуміння між студентом і викладачем.
3. Психолого-педагогічні наслідки невміння емпатійного слухати.
4. Культура ведення педагогічного діалогу в контексті освітнього процесу.
5. Конструктивна критика та її вплив на організацію освітнього процесу.
6. Міміка і жести, їх роль в педагогічній практиці.
7. Комунікативні уміння педагога в сучасному освітньому процесі.
8. Мистецтво Сократівської бесіди в педагогічній практиці.
9. Евристична бесіда, її переваги і недоліки в контексті мовленнєвої поведінки педагога.
10. Мистецтво діалогу викладача та його вплив на організацію освітнього процесу.
11. Вербальні та невербальні засоби у спілкуванні сучасного педагога.
12. Культура рухів тіла та її формування у студентів.
13. Педагогічний такт і тактика викладача.
14. Шляхи вдосконалення мовлення викладача.
15. Роль зовнішньої техніки в становленні іміджу викладача.
16. Поняття внутрішньої техніки, її роль в педагогічній майстерності.
17. Зміст педагогічної етики та її функції.

18. Структура педагогічного спілкування.
19. Зовнішня техніка викладача, її роль в становленні педагога.
20. Гуманістична спрямованість особистості викладача.
21. Роль творчості викладача у педагогічній діяльності.
22. Культура зовнішнього вигляду: роль в формуванні іміджу сучасного педагога.
23. Формування творчого стилю педагогічної діяльності.
24. Педагогічна техніка і шляхи оволодіння нею.
25. Мовні здібності сучасного педагога та їх роль у педагогічному спілкуванні.
26. Роль педагогічних здібностей викладача в освітньому процесі.
27. Побудова педагогічної взаємодії на принципах педагогіки толерантності.
28. Роль педагогічної рефлексії у забезпеченні конструктивної взаємодії викладача і студента.
29. Шляхи оволодіння педагогічною технікою як складовою педагогічної майстерності.
30. Суспільна значущість професії педагога.
31. Структура, стиль, правила педагогічного спілкування.
32. Майстерність викладача в організації освітньої діяльності студентів.

8. Тренінг з дисципліни «Педагогічна майстерність викладача»

Тренінг у формі дискусії
Підготовка дискусії за обраною темою. Пошук аргументів, доведення та спростування тез. Техніка і тактика аргументування. Мистецтво аргументації. Стратегія і структура дискусії у типових академічних і професійних ситуаціях. Проведення дискусії в академічній групі. Представлення результатів у вигляді мультимедійних презентацій.

Етапи підготовки і проведення дискусії

<i>Докомунікативний етап</i>	<i>Комунікативний етап</i>	<i>Посткомунікативний етап</i>
1. Формулювання проблеми, мети.	1. Оголошення теми, мети, уточнення ключових понять.	Аналіз дискусії.
2. Збір інформації про предмет суперечки, визначення понять.	2. Висування і захист тези.	
3. Добір аргументів.	3. Спростування тези й аргументації опонента.	
4. Формулювання питань до опонентів.	4. Підведення підсумків.	
5. Оцінка аудиторії.		

Теми дискусії

1. «А найкращі із людей нехай будуть учителями»: за чи проти?
2. Чи є емоційний інтелект необхідною здатністю сучасного викладача

закладу вищої освіти?

3. Професійна майстерність педагога: вроджена чи набута?

4. Яка роль самооцінки та рефлексії у розвитку особистості педагога?

5. Яка роль педагогічної культури у структурі педагогічної майстерності викладача?

6. Акторське мистецтво і педагогічна майстерність: спільне і відмінне?

7. Педагогічна діяльність та талант чи професія?

8. Невербальні засоби у спілкуванні сучасного педагога: переваги та недоліки?

9. Імідж сучасного педагога: який він?

10. Педагогічний такт викладача: професійне вміння чи вроджена здатність?

11. Педагогічна творчість викладача: її значення у структурі педагогічної майстерності.

12. Комунікативні якості викладача: їх роль у структурі педагогічної майстерності.

13. Педагогічна культура викладача: її значення у структурі педагогічної майстерності.

14. Роль та значення візуального контакту в педагогічній практиці.

15. Емпатійне слухання: мистецтво спілкування чи культура особистості?

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність викладача» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- розв'язування тестових завдань;
- завдання на конструювання оптимального набору понять і категорій власного дослідження;
- поточне опитування;
- вирішення проблемних запитань, реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Педагогічна майстерність викладача» визначається як середньозважена величина, відповідно до питомої ваги кожної складової екзаменаційного кредиту.

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
<i>Поточне оцінювання*</i>	<i>Модульний контроль**</i>	<i>Тренінг</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Екзамен</i>

Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Підсумкова модульна контрольна робота по 1-10 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Результат виконання завдання (макс. 100 балів)	Результат виконання завдання (макс. 100 балів)	Теоретичне питання – макс 20 балів Тестові завдання (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів Задача 1 – макс. 25 балів Задача. 2 – макс. 25 балів
---	--	--	--	---

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує

при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Модульна робота складається із:

тестів: 5 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 25 балів;

5 балів – за тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 1 завдання, за розв'язання студент може отримати від 0 до 25 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст

завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

3 бали – на тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 2 задачі, за розв’язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

<i>№ з/п</i>	<i>Найменування</i>	<i>Номер теми</i>
1.	Мультимедійний проектор EpsonEB-505 (1 шт.), рік виготовлення 2018, рік ведення в експлуатацію 2019 Екран проекційний BRYAN 2:1,5 (1шт.)	1-10
2.	Ноутбук (Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students. Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1-10
3.	Фліпчарт	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К. : Центр учбової літератури, 2023. 382 с.
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І.В. Зайченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 484 с.
4. Калінська О.П. Технології розвитку педагогічної майстерності викладача економічних дисциплін у вищому навчальному закладі. Науково-педагогічний журнал «Обрії», 2019, №2 (45). С. 51–54.
5. Корчакова Н.В. Філософія освітнього простору вищої школи: психологічний і психолінгвістичний дискурс. К. : Центр учбової літератури, 2022. 468 с.
6. Корольчук М.С. Професійне вигорання працівників освіти: монографія / М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, Л.І. Березовська. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 304 с.
7. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи: навч. посіб. / електронні дані. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
8. Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи. К. : Дакор, 2020. 178 с.
9. Ортинський В. Педагогіка вищої школи. К. : Центр учбової літератури, 2023. 472 с.
10. Основи педагогічної майстерності (для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта) : навч.-метод. посібник / упоряд. Н. Мачинська, А. Федорович, Н. Яремчук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.
11. Пальчевський С.С. Педагогіка: навч. посіб. 3-є вид. Київ: Каравела, 2020. 496 с.
12. Педагогічна майстерність: підручник для пед. вузів / І.А. Зязюн [та ін.] / ред. І.А. Зязюн. К. : Вища школа, 1997. 349 с.
13. Сорочан Т.М. Феномен педагогічної майстерності як методологія трансформації професіоналізму педагогів Нової української школи. *Педагогіка і психологія*. 2019. 1 (102). С. 5–12.
14. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. 2-е вид.перероб.і допов. Бердянськ : БДПУ, 2020. 603 с.
15. Теслюк В. М. Розвиток педагогічної майстерності: монографія Київ : ЛІРА-К, 2019. 223 с.
16. Філософія освітнього простору вищої школи: психологічний та психолінгвістичний дискурс: колективна монографія / за ред. Н. В. Корчакової. Київ : Вид-во «Центр учбової літератури», 2022. 468 с.
17. Якість вищої освіти: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей. Київ; Ніжин : Видавець НИ Лисенко М.М., 2019. 176 с.

18. Frick T. W. Education Systems and Technology in 1990, 2020, and Beyond. TechTrends. New York Country, U.S. : Springer New York, 2020. Vol. 64. Issue 5, September. P. 693–703. <https://doi.org/10.1007/s11528-020-00527-y>